

Ruj. Kami : JKSM.600-1/2/4 JLD 7(44)
Tarikh : 23 Jamadilakhir 1445H
: 5 Januari 2024M

YAA Ketua-Ketua Hakim Syarie Negeri,
Jabatan Kehakiman Syariah/ Mahkamah Syariah Negeri-Negeri

ARAHAN AMALAN NO. 6 TAHUN 2023

PEMAKAIAN GARIS PANDUAN PENENTUAN KELAYAKAN PENJAGA AD LITEM BAGI KATEGORI ORANG KURANG UPAYA (OKU), ORANG TAK BERKEUPAYAAN (OTB) DAN KANAK-KANAK DALAM PROSIDING KES DI MAHKAMAH SYARIAH

Saya ingin menarik perhatian YAA kepada keputusan Mesyuarat Jawatankuasa Induk Arahan Amalan Mahkamah Syariah Seluruh Malaysia pada 30 Rabiulakhir 1445H - 2 Jamadilawal 1445H bersamaan 14hb – 16hb November 2023M di Hotel Dorsett, Wilayah Persekutuan Labuan yang telah bersetuju dan mengesahkan untuk menerima pakai Arahan Amalan berhubung dengan Pemakaian Garis Panduan Penentuan Kelayakan Penjaga *Ad Litem* bagi Kategori Orang Kurang Upaya (OKU), Orang Tidak Berkeupayaan (OTB) dan Kanak-Kanak dalam Prosiding Kes di Mahkamah Syariah sepertimana di Lampiran.

Arahan Amalan ini hendaklah berkuat kuasa serta-merta.

(DATO' HAJI MOHD AMRAN BIN MAT ZAIN)
Ketua Pengarah/ Ketua Hakim Syarie
Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia
PUTRAJAYA

**GARIS PANDUAN PENENTUAN KELAYAKAN PENJAGA *AD LITEM*
BAGI KATEGORI ORANG KURANG UPAYA (OKU),
ORANG TIDAK BERKEUPAYAAN (OTB) DAN KANAK-KANAK
DALAM PROSIDING KES DI MAHKAMAH SYARIAH¹**

BAHAGIAN 1 – NAMA

1. Arahan Amalan ini bolehlah dinamakan Garis Panduan Penentuan Kelayakan Penjaga *Ad Litem* bagi Kategori Orang Kurang Upaya (OKU), Orang Tak Berkeupayaan (OTB) dan Kanak-Kanak, dan terpakai di mahkamah syariah negeri-negeri.

BAHAGIAN 2 – TAFSIRAN

1. Dalam Garis Panduan ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain, perkataan-perkataan di bawah hendaklah mempunyai maksud yang berikut:

“kanak-kanak” mempunyai erti yang diberikan kepadanya di bawah seksyen 2 Akta kanak-Kanak 2001 [*Akta 611*], iaitu seperti yang berikut:

- (a) ertinya seseorang yang di bawah umur lapan belas tahun; dan
- (b) berhubung dengan prosiding jenayah, ertinya seseorang yang sudah mencapai umur bagi tanggungjawab jenayah sebagaimana yang ditetapkan dalam seksyen 82 Kanun Keseksaan [*Akta 574*];

¹*Kod Kes Baharu (E-Syariah v.3): 261 - Permohonan Penjaga Ad-Litem
Kod Kes Lama: 031- Permohonan Penjaga Diri/ Harta/ Anak Yatim*

“orang kurang upaya” mempunyai erti yang diberikan kepadanya di bawah seksyen 2 Akta Orang Kurang Upaya 2008 [*Akta 685*], iaitu seperti yang berikut:

“termasuklah mereka yang mempunyai kekurangan jangka panjang fizikal, mental, intelektual atau deria yang apabila berinteraksi dengan pelbagai halangan, boleh menyekat penyertaan penuh dan berkesan mereka dalam masyarakat”

“orang tak berkeupayaan” mempunyai erti yang diberikan kepadanya di bawah seksyen 3 Akta/ Enakmen/ Ordinan Tatacara *Ma*/ Mahkamah Syariah Negeri-negeri, iaitu seperti yang berikut:

“termasuklah seseorang budak, seseorang tak sempurna akal dan seseorang yang ditegah menguruskan hartanya”

“Penjaga *ad litem*” mempunyai erti yang diberikan kepadanya di bawah ertinya seseorang yang dilantik oleh Mahkamah untuk mewakili kepentingan seorang Orang Kurang Upaya (OKU), Orang Tak Berkeupayaan (OTB) dan kanak-kanak dalam perbicaraan tertentu.

BAHAGIAN 3 – PEMAKAIAN

2. (1) Garis Panduan ini hendaklah terpakai bagi mana-mana prosiding mahkamah bagi kes Permohonan Penjaga *Ad Litem* (Kod 261) dan/ atau Permohonan Penjaga Diri/ Harta/ Anak Yatim (Kod 031) berkaitan dengan pelantikan seorang penjaga *ad litem* di mahkamah syariah negeri-negeri;

(2) Suatu permohonan pelantikan penjaga *ad litem* boleh dibuat mengikut bidang kuasa mahkamah syariah masing-masing berdasarkan tatacara yang diperuntukkan dalam Akta/ Enakmen/ Ordinan Tatacara *Ma* mahkamah syariah negeri-negeri.

BAHAGIAN 4 – KELAYAKAN DAN PRASYARAT

3. (1) Seseorang yang hendak dilantik sebagai penjaga *ad litem* bagi OKU, OTB atau kanak-kanak mempunyai syarat-syarat kelayakan seperti yang berikut:

- (a) seorang Islam;
- (b) seorang yang sihat dan sempurna akal;
- (c) bukanlah seseorang yang *mahjur alaih* dalam menguruskan harta dan bukan seorang yang bankrap;
- (d) berumur yang melayakkan dia untuk bertindak dan bertanggungjawab kepada OKU, OTB dan kanak-kanak itu;
- (e) seorang yang sihat tubuh badan;
- (f) berkelakuan baik dari segi akhlak Islamiah;
- (g) bukanlah seorang kanak-kanak lain atau seorang yang disahkan sebagai OKU atau OTB itu;
- (h) seorang yang lazim dipercayai dan diyakini boleh bertindak atas kepentingan kanak-kanak, OKU dan OTB itu;
- (i) seorang yang mempunyai maklumat atau keupayaan dalam menjaga kebajikan dan kepentingan OKU, OTB atau kanak-kanak itu;
- (j) seorang yang mempunyai kepentingan yang berlawanan (*adverse interest*) dengan kanak-kanak, OKU atau OTB itu; dan

- (k) Pegawai/ kakitangan yang menjadi penjaga bagi kanak-kanak yang ditempatkan di pusat jagaan kanak-kanak Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) atau pusat jagaan persendirian boleh dilantik sebagai penjaga *ad litem* bagi kanak-kanak itu; adalah—
- i. Pegawai/ kakitangan yang menjadi penjaga bagi OTB yang ditempatkan di pusat jagaan OKU Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) atau pusat jagaan OKU persendirian boleh dilantik sebagai penjaga *ad litem* bagi OTB itu;
 - ii. Mana-mana orang yang diperintahkan oleh mahkamah untuk menjadi penjaga atau menjadi pemegang amanah kepada harta kanak-kanak atau OTB boleh dilantik menjadi penjaga *ad litem* bagi kanak-kanak atau OTB itu; atau
 - iii. Kanak-kanak yang telah berupaya dan bijak untuk membuat pilihan penjaga *ad litem* bagi dirinya bolehlah dipertimbangkan pilihannya itu dengan mengambil kira kebajikan dan hubungannya dengan penjaga *ad litem* yang ingin dilantik itu.

BAHAGIAN 5 – PRASYARAT TAMBAHAN

4. (1) Penjaga *ad litem* harus bersifat tidak memihak, berintegriti dan objektif dalam menjalankan tugas. Mereka harus bertindak secara objektif dan tidak dipengaruhi oleh kepentingan peribadi atau pihak lain dalam membuat keputusan yang berkaitan dengan kepentingan OKU, OTB dan kanak-kanak.

(2) Penjaga *ad litem* harus memiliki kemahiran komunikasi yang baik untuk berinteraksi dengan OKU, OTB dan kanak-kanak serta dengan pelbagai pihak yang terlibat dalam proses undang-undang.

(3) Mana-mana orang yang berpengalaman dalam bidang yang berkaitan seperti kesejahteraan kanak-kanak, psikologi kanak-kanak, hak-hak OKU, OTB dan kanak-kanak, keselamatan dan perlindungan juga boleh menjadi pertimbangan dalam penentuan penjaga *ad litem*. Rekod kerja dan pengetahuan mengenai proses perlindungan kanak-kanak yang baik juga akan memberikan nilai tambah kepada calon penjaga *ad litem*.

BAHAGIAN 6 – PELANTIKAN

5. Pelantikan boleh dibuat oleh mahkamah pada awal prosiding atau pada mana-mana peringkat yang dianggap perlu berdasarkan permohonan daripada pihak-pihak atau peguam syarie.

BAHAGIAN 7 - TUGAS DAN TANGGUNGJAWAB

6. Tugas dan tanggungjawab penjaga *ad litem* adalah seperti yang berikut:
- (a) Mewakili dan melindungi kepentingan terbaik OKU, OTB dan kanak-kanak sebagai pihak yang menuntut;
 - (b) Mengumpul maklumat dan bukti yang berkaitan;
 - (c) Menjalankan interaksi dengan OKU, OTB, kanak-kanak dan pihak-pihak;
 - (d) Menghadiri semua prosiding mahkamah;

- (e) Membantu menyelesaikan masalah melalui sulh dengan memastikan kepentingan OKU, OTB dan kanak-kanak mendapat perhatian yang sewajarnya;
- (f) Memfailkan pembelaan atau dokumen-dokumen yang berkaitan;
- (g) Membuat penilaian dan pemantauan pelaksanaan perintah; dan
- (h) Mematuhi etika professional termasuk kerahsiaan, keadilan dan kepentingan OKU, OTB dan kanak-kanak.

BAHAGIAN 8 – PELAKSANAAN

7. (1) Suatu perintah *ad litem* yang melibatkan OKU, OTB dan kanak-kanak, yang telah dikeluarkan boleh diguna pakai bagi semua kes induk dalam semua peringkat mahkamah selagi mana ianya tidak dibatalkan.

(2) Perintah *ad litem* yang melibatkan OKU, OTB dan kanak-kanak dari mana-mana negeri boleh diterima dan diteruskan penguatkuasaannya di negeri lain secara bersaling atau melalui satu proses yang lebih mudah.

(3) Jika terdapat pertikaian berkaitan dengan kelayakan penjaga atas perintah *ad litem* negeri lain maka ia juga boleh dicabar, dibatal atau diubah perintah di negeri yang mengendorskan perintah *ad litem* tersebut seolah-olah ia dikeluarkan oleh mahkamah negeri itu.

(4) Suatu serahan notis rayuan atau apa-apa penyampaian dokumen di peringkat semakan atau rayuan atau mana-mana kes induk bolehlah mengguna pakai perintah *ad litem* yang telah dikeluarkan sehingga ia sah dibatalkan.